

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ім.
І. Боберського

Кафедра хореографії та мистецтвознавства

**МЕТОДИКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКА
ХОРЕОГРАФІЧНОГО КОЛЕКТИВУ**

(тези лекції для студентів V курсу ОКР «магістр»

Напрямок підготовки 024 Хореографія(за видами)*

Склала : доцент кафедри хореографії та мистецтвознавства

Вартовник В.О.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні кафедри

хореографії та мистецтвознавства

Протокол № 1 від «31» серпня 2022 р.

Зав. кафедрою проф _____ Сосіна В.Ю.

Львів 2022

1. Виховна робота в процесі репетиційних занять

Репетиція є основною ланкою всієї навчальної, організаційно-методичної, виховної та освітньої роботи з колективом. З репетиції можна судити про рівень його творчої діяльності, загальної естетичної спрямованості та характері виконавських принципів.

Репетицію можна представити як складний художньо-педагогічний процес, в основі якого лежить колективна творча діяльність, що передбачає певний рівень підготовки учасників. Без цього втрачається сенс проведення репетиції.

Художній керівник змушений постійно шукати такі прийоми і методи роботи з колективом на репетиції, які дозволяли б успішно вирішувати творчі та виховні завдання що стоять перед ним в той чи інший період часу. У кожного керівника виробляється поступово своя методика побудови і проведення репетиційних занять, організації роботи колективу взагалі. Однак це не виключає необхідності знання основних принципів та умов проведення репетицій, виходячи з яких, кожен керівник може вибрати або підібрати такі прийоми і форми роботи, які відповідали б його індивідуальній творчій манері.

Особливо це стосується молодих початківців, яким деколи важко знайти найбільш підходящу форму і цікаву методику репетиційних занять, підготувати за короткий проміжок часу колектив до виступу. Необхідно хоча б у самих загальних рисах знати ряд організаційно-педагогічних моментів, від яких залежить якість репетиційної роботи. Адже від того, наскільки ретельно і всебічно підготовлена репетиція, залежить і її педагогічна ефективність.

Хотілося б сказати про найважливіші моменти організації репетиції, і мені здається, кожен художній керівник повинен знати і обов'язково використовувати ці положення в організації репетицій свого колективу.

Починати репетицію необхідно вчасно, незалежно від того, скільки прийшло до призначеного часу учасників. Це послужить хорошим уроком тим, хто запізниться, і привчить всіх приходити на репетицію за 10 - 15 хвилин до

початку. В іншому випадку, знаючи, що керівник через несвоєчасну явку учасників затримує репетицію, число запізнень може постійно збільшуватися, що призведе до втрати часу, відведеного на репетицію. Від цього знижується не тільки художня віддача репетиції, але втрачається і її виховний, морально-організуючий зміст. Безвідповідальне ставлення одних часом дратує, розслаблює в певному відношенні інших, знижує в них почуття постійного творчого «горіння». У колективі з'являються нездорові тенденції «винятковості» для деяких учасників, різко падає педагогічне значення репетиції. Таким чином, початок репетицій в строго встановлений час - це й етична, і педагогічна, і художньо-естетична вимога.

Негативно впливають на творчий настрій учасників несподівані виклики художнього керівника, наприклад: до телефону, до директора і т.д. Якщо ж все-таки виникає необхідність відлучитися з репетиції, то, звичайно, потрібно вибачитися перед учасниками, дати їм завдання і доручити контролювати хід його виконання найдосвідченішому з них.

Без продуманої організації репетиції не може бути ні справжнього взаєморозуміння між керівником і колективом, ні реалізації педагогічної і мистецької програми. Чітка організація служить підтримці в учасниках творчого горіння, їх активної самовіддачі.

Педагогічна ефективність репетиції в чому залежить від уміло складеного плану роботи. Може виникнути питання - чи потрібно планувати репетиційні заняття? Необхідно!

Так як без планування в репетиції неминуче з'являється елемент стихійності, розкиданості, самопливу. Вона може несподівано затягнутися або, навпаки, закінчитися швидко, так як щось випало з поля зору керівника, він щось забув зробити з наміченого раніше. Все це, в кінцевому рахунку, позначається на художньо-естетичному зростанні колективу, психологічному настрої учасників на серйозну творчість.

У будь-якому хореографічному колективі, а особливо в дитячому, не слід працювати над одним твором протягом половини репетиції, тим більше протягом усієї репетиції. Учасники в цьому випадку швидко втомлюються.

Номер їм «примелькається», і вони допускають у виконанні мимовільні помилки, викликані в першу чергу зниженням уваги, втому. Для роботи краще брати номери в поєднанні: легкі - важкі, швидкі - повільні. На легких номерах виконавці як би «розігріваються». Важкі номери, особливо якщо вони ще добре не засвоєні, вимагають підвищеної уваги, істотних емоційних і фізичних витрат. Виконавці в цьому випадку повинні бути добре налаштованими на роботу.

Виконавці не люблять частих зупинок на репетиції. Це нервує, збиває темп і настрої репетиції. До того ж, часті зупинки розбивають цілісне уявлення про номер, а це означає, що ускладнюється робота уяви.

Багато чого з того, що не виходить після першого, чорнового виконання або першої репетиції, починає вигравати через 2 - 3 заняття: учасники вловлюють стиль номера, його характерні, темпові, смислові особливості, образно-естетичний зміст. Дана обставина допомагає правильно виконати рухи, що не вийшли з першого разу.

На репетиції зауваження потрібно намагатися робити не по кожному допущеному промаху окремо, а відразу за декількома, після виконання цілого номера. Якщо учасники достатньо кваліфіковані та досвідчені, то можна обмежитися словесними поясненнями. Якщо ж упевненості в тому, що виконавці зроблять при наступному повторенні так, як потрібно, немає, необхідно попросити групу або весь склад заново пройти проблемні місця, закріпивши, таким чином, виправлене.

Репетиція - це праця. Причому праця, при якій не завжди видно відразу результати. Вона включає елементи монотонності, що стомлює учасників, знижує їх загальну та виконавську активність. Обов'язок художнього керівника - своїм прикладом надихнути їх, не давати охолонути до творчості. До мови художнього керівника під час репетиції пред'являються особливі вимоги. Перш за все, не потрібно багато говорити, висловлювати думки слід якомога коротше: учасники приходять на репетицію, щоб виразити себе як танцюриста, але не вислуховувати довгі, часом і несуттєві, що не відносяться до предмета розмови.

Часті словесні пояснення розхолоджують виконавців, збивають темп

репетиції. Для кращого пояснення своєї думки можна вдатися до допомоги особистого виконавського показу. Треба привчати себе не вести сидячий спосіб життя на репетиціях. Я майже завжди на ногах.

Так само мова керівника повинна бути грамотна, культурна, тон при зауваженнях і поправках ні в якому разі не повинен бути грубим і образливим.

Проведення генеральної репетиції має свої особливості, що визначаються тим, що вона є репетицією з одного боку, але в той же час несе на собі прикмети концертного виступу (костюми, грим, світло, звук і т.д.). На генеральній репетиції не потрібно робити часті зупинки. Важливіше пройти всі номери з початку до кінця, дати відчутти виконавцям всю програму в цілому, цим самим як би рівномірно розподілити сили й емоційне напруження на всі номери. І краще проводити генеральну репетицію (якщо є така можливість) у тому залі і майданчику, де буде виступ, за два дні до концерту. У цьому випадку (якщо це необхідно) ще є час відпрацювати нюанси, пов'язані з переодяганням, зарядкою костюмів, виходів на сцену, настроюванням світла звуку і т.д.

Перераховані вимоги та побажання, які пред'являються до художнього керівника хореографічного колективу під час проведення репетиційних занять, звичайно, не враховують усього різноманіття складнощів, що зустрічаються в кожному випадку. Художній керівник, виходячи зі специфічних, властивих тільки його колективу особливостей, повинен організувати репетицію таким чином, щоб максимально ефективно, з більшою віддачею використовувати відведений час.

Література:

1. Благова Т. О. Особливості професійної підготовки майбутніх учителів-хореографів у системі педагогічної освіти / Т. О. Благова // Вісник Житомирського державного університету, 2010. – Вип. 50.– Серія: Педагогічні науки. – С. 72-76
2. Бондаренко Л. А. Методика хореографічної роботи в школі. - К.: Музична Україна, 1968.

3. Бурля О. А. Хореографічне мистецтво як специфічна складова навчального процесу// Вересень. – 2001. – № 3. – С. 60-63.
4. Бурля О. А. До періодизації умов формування професійних якостей педагогів-хореографів// Педагогічні науки: Наук.-метод. ж-л. – 2001. – Вип. 1. – С. 132-136.
5. Бурля О. А. Формування професійних якостей хореографа як соціальний попит суспільства// Наукові праці: Збірник. – Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА. – 2001. – Т. 13: Педагогіка. – С. 98-101.
6. Голдрич, О. С. Методика роботи з хореографічним колективом. - Львів: «Сполох», 2007. - С. 92.
7. Зубатов С. Л. Методика роботи з хореографічним колективом. - К., 1997.
8. Колногузенко Б. М. Методика роботи з хореографічним колективом. Харків: ХДАК, 2004
9. Тарасюк А. М. Професійна підготовка майбутніх учителів хореографії до роботи у позашкільних закладах освіти / А. М. Тарасюк // Педагогічний альманах. – 2012. – Вип.13. – С. 191-19